

කිරිගව පෝෂණය

සාරාංශය

දෙනුන්ට ආහාර සැපයීමේදී පෝෂණ අවශ්‍යතාව සම්බන්ධයෙන් හා මනාසේ ආහාර ගැනීමට බලපාන පරිසර හේතු ගැනද දැනුවත් විය යුතුයි. එනම් උෂ්ණත්වය හා වාතයේ තෙතමනයයි. එබැවින් උපරිම කිරි ප්‍රමාණයක් දෙවා ගැනීමට පෝෂ්‍ය ආහාර වැඩි ප්‍රමාණයක් කවා ගැනීම සඳහා දවස පුරාම කෑම සැපයිය යුතුයි. එමෙන්ම පරිසරයේ තෙතමනය වැඩි නිසා හොඳ වාතාශ්‍රයක් ඇති ඵලිමහන් ස්ථානයක හෝ ගවගාලක ගවයන් ඇති කිරීම ඉතා වැදගත්ය.

සතුන්ගේ ආහාර අවශ්‍ය තාවයන් වයස සහ විවිධ ශාරීරික ඕනෑකම් අනුව වෙනස් වේ එබැවින් සෑම සතුන්ටම එක ලෙස කෑම දීම සුදුසු නැත.

ගවයින්ට රළු ආහාර දිරවා ගැනීමට හැකි බැවින් පෝෂණ අවශ්‍ය කම් පහසුවෙන් සැපයිය හැක. පිපාසය ඇතිවිට ජලය ලබාගැනීමට සැලසීම ඉතා වැදගත්ය. රළු ආහාර මෙන්ම සාන්ද්‍ර ආහාර හා බිනිප් ලවණ අඩංගු බහු පෝෂක කැටද ආහාරයට දීමෙන් පෝෂණය උසස් ලෙස පවත්වාගත හැකිය.

ගවයකු ගේ පෝෂණ මට්ටම ලබාදෙන ආහාර අනුව මැන ගන්නේ කෙසේද?

ජීව බර මැනීමෙන් තොර සරල ක්‍රමයක් පහත සඳහන්වේ. (Body Condition Score) නොහොත් BCS ක්‍රමය, දෙනෙකුගේ ශරීරයේ බාහිරව දක්නට ලැබෙන ඇටකටු පෙනෙන ආකාරයට සරල ලකුණු දීමේ ක්‍රමයක් උපයෝගී කරමින් භාවිතා කෙරේ. ලකුණු දීම අංක 1 - 3 දක්වා සිදුවේ. ඒ අනුව කෙටි ශරීර අංක 2 හෝ 2 ට අඩුවත් මහත හා පුෂ්ටිමත් ශරීර 2.5 - 3 දක්වා යොදා ගැනේ මේ සඳහා ගවයාගේ බැලිය යුතු ප්‍රධාන ඇටකටු පහත දක්වා ඇත.

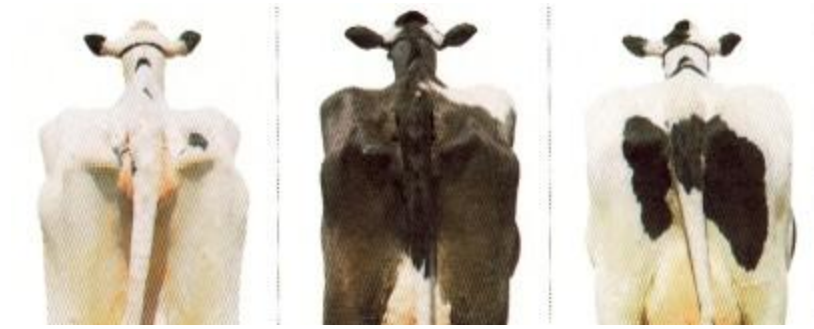
- 1 කොඳු ඇට පේලිය
- 2 ඉළ ඇට කුඩුව
- 3 උකුල් ඇටය
- 4 වලිගය මුල ඇති ඇට දෙක (PIN BONES)

පෝෂණ මට්ටම හොඳ තත්වයේ නම් මහත ශරීරයකි. එබැවින් මෙම ඇටකටු දැකීම දුෂ්කරය. එවිට BCS අංක 3 යොදාගනී. පෝෂණ මට්ටම අඩුවුවිට ශරීරය කෙටි වීමෙන් ඉහත ඇට පැහැදිලිව පෙනේ. (BCS 1.5 - 2) මදයට පැමිණීම සහ ගැබ් ගැන්වීම සඳහා අවශ්‍ය පෝෂණ මට්ටම BCS

2.5 විය යුතුය BCS මට්ටම 1.5 – 2 දක්වා ඇති සතුන් ගැබ් නොගනී. එම සතුන්ගේ අවශ්‍ය පෝෂණ මට්ටම ලබාගැනීමට උසස් සමතුලිත ආහාර සලාකයක් ලබාදුන් විට BCS 2.5 ලබා ගත හැකි අතර මදයට පැමිණි ගැබ් ගැන්වීම සාර්ථක වේ. රළු ආහාර වශයෙන් ස්වභාවික තෘණ සාර්ථකව පෝෂණ කරගත හැක්කේ හුදෙක් අඩු නිෂ්පාදනයක් ඇති දේශීය ආරය ඇති සතුන්ටය. මෙම ගවයන් අවුරුද්දකට වරක් පැටියෙක් ගසන බැවින් එය සනාථ වේ. එනමුත් දෙමුහුන් සහ නුමුහුන් ජන්ම ආර ඇති සතුන්ට ස්වභාවික ආහාර පමණක් දීමෙන් පෝෂණ අඩුකම් ඇතිවී ප්‍රජනනය හරියාකාරව සිදුකිරීමට නොහැක. එවැනි සතුන්ගේ පෝෂණ අවශ්‍යතා සපුරාලීමට වැඩි දියුණු කළ තෘණ, රනිල කොළ, අල වර්ගල සාන්ද්‍ර ආහාර, ඛනිජ ලවණ ලබාදිය යුතුයි. දෙමුහුන් දෙනුන් මදයට පැමිණීම ප්‍රමාද වීම ප්‍රෝටීන් පෝෂණය අඩු නිසා සිදුවේ. වැඩි ප්‍රෝටීන් සාන්ද්‍රණයන් ආගනුවට දීමෙන් හෝ කුඩුකරගත් හාල්මැස්සන්, කරවල දිනකට ග්‍රෑම් 50 - 100 දක්වා දින 30 දීමෙන් මදයට පැමිණේ එසේ නොමැති නම් දෙනගේ ප්‍රජනන පද්ධතිය පශු වෛද්‍යය පරීක්ෂාවට ලක් කල යුතුය. එමෙන්ම පරිසරයෙන් ලබාගත හැකි වෙනත් කොළ, අල වර්ග, ගෙඩි, කපන ලද කෙසෙල් කඳුන් හා කෙසෙල් අල, හා පිදුරු පෝෂණය සඳහා උපයෝගී කරගත හැක. පිදුරු සමග වෙනත් යූරියා වැනි පීරණකාරක යොදා ගැනීම සුදුසුය. ගව පෝෂණයට සාන්ද්‍ර ආහාර සුවිශේෂය. ඒවායේ වැඩි ප්‍රෝටීන් ප්‍රමාණයක් ඇති බැවින් සුලු ප්‍රමාණයක් කෑමට දීමෙන් උසස් කිරිප්‍රමාණයක් හා ප්‍රජනන හැකියාව උපරිම මට්ටමට ගෙන ආ හැක. කෘෂිකාර්මික අතුරු ද්‍රව්‍ය බීජ, පොතු, ඛනිජ හා ලවණ ද අත්‍යවශ්‍ය වේ.

BCS 1.8 BCS 2 BCS 3

BCS 1.8 BCS 2 BCS 3

රළු ආහාර කුඩා කැබලි වලට කපා දීමේදී වැඩි ආගනුවක් හා මනා පෝෂණයක් ලබාගත හැකිය. ගස් බැඳ සතුන් කවන විට ලණුවේ දිග අඩි 40 පමණ විය යුතු අතර දිනකට තුන් වරක් ගස් මාරු කිරීම සිදු කළ යුතුය. එමෙන්ම වාතයේ අඩු උෂ්ණත්වයක් ඇති කාල සීමාවදී එනම් රාත්‍රී කාලයේදී ආහාර ආගනුව වැඩිවේ. එමෙන්ම ඉතා හොඳ වාතාශ්‍රයක් ඇති ස්ථානයක ගවයන් ඇති කිරීම වාතයේ තෙතමනය හා වැඩි උෂ්ණත්වය නිසා ඇති වන අඩු ආහාර ආගනුව මග හරවා ගත හැකිය.

ගැබ්ගත් දෙනෙකුගේ මතු කිරිමුරය සාර්ථකව පවත්වාගෙන යාම සඳහා නියමිත කාලසීමාවේදී එනම් පැටවා ප්‍රසූත කිරීමට මාස දෙකකට පෙර දෙනගේ කිරිවැරීම සිදුකළ යුතුයි.

කිරිවැරීමෙන් පසුව ගර්භයේ වැඩෙන පැටවුන්ගේ සීඝ්‍ර වර්ධනයට පෝෂණ අවශ්‍ය කම් සපුරාලීමට වැඩියෙන් පොස්පරස්, කැල්සියම් වැනි ඛනිජ ආහාර ද්‍රව්‍ය ලබාදීම සුදුසුය. ප්‍රසූත දිනයට සති දෙකකට කලින් කැල්සියම්, පොස්පරස් ඛනිජ නවතා දමා ප්‍රසූතයෙන් පසු නැවත ආරම්භ කළ යුතුයි.

සපයන කෑම හරියාකාරව දිරවනවා දැයි බලාගන්නේ කෙසේද?

ගොම සඳහා ලකුණු දීමක්!!

ලකුණ 4 - කෙදි වැඩිවීම, ප්‍රෝටීන නොදිරවීම

ලකුණ 3 - කෑම හොදින් දිරවා ඇත

ලකුණ	ගොම වල පෙනීම	දිරවීමේ නිගමන	පිළියම
1	ඉතා දියරු	ප්‍රෝටීන වැඩි ලා තණකොළ / අජීරණ තත්වයක් / කෙදි අඩුවීම	වියලි තණකොළ / පිදුරු/කොළ දීම
2	සාමාන්‍යයෙන් දියරු	ලා තණකොළ / අඩු ජීරණය	වියලි රළු කෑම දීම
3	ගොම ගොඩක් ලෙස වලලු 3 ක් තිබීම	කෑම හොදින් දිරවා ඇත / කෑම සමතුලිතය	-
4	ගොම තදය / උස	කෙදි වැඩිවීම / ලුණු	කෑම හරියාකාරව

	ගොඩවල් ලෙස වැටේ	හා පිෂ්ට අඩුවීම / ප්‍රෝටීන නොදිරවීම	දීම
5	ඉතා තද වීම	වතුර අඩුවීම / දිරවීම අක්‍රිය වීම	---- එම ----

මෙසේ ගොම සඳහා ලකුණු දීමෙන් කැම දිරවීම හරිගස්ස ගන්න පුළුවන් බව අක්‍රිය වුවට වමාර කැම නැවතේ. ගැස් හෝ වාතය පිරීමෙන් බඩ පිම්බී ගවයාගේ හුස්ම හිරවී හදිසි මරණයට ලක් විය හැක.

එබැවින් ගොම බලා ලකුණු දීම ඉතා වැදගත්ය!!

කිරිගව පෝෂණය

කිරි ගන්නා සතුන්ට ආහාර සැපයීමේදී පතුන්ගේ පෝෂණය මනාව සිදු නොවන්නේනම් උපරිම කිරි ප්‍රමාණයක් දොවා ගැනීමට නොහැක. එබැවින් පහත සඳහන් කරුණු අවධානයට ගත යතුයි.

1. සතුන්ට ආහාර අවශ්‍ය වන්නේ ඇයි?
2. ලබාදෙන ආහාර මොනවාද?
3. ආහාර දෙන්නේ කොහොමද?
4. කොපමණ ප්‍රමාණයක් දිය යුතුද? යන්නයි

1. සතුන්ට ආහාර අවශ්‍ය වන්නේ ඇයි?

- සතුන්ගේ වර්ධනයට
- සතුන්ගේ නඩත්තුවට
- ගර්භනිඛව පවත්වා ගැනීමට (ප්‍රජනනයට)
- කිරි නිෂ්පාදනයට
- ශ්‍රමය සඳහා (බර අදින, සී සාන)

මෙම අවශ්‍යතාවයන් ගොවිපලේ සිටින පැටවුන්, නෑමිබියන්, ගැබ්ගන්නා සතුන්, කිරිදෙන සතුන්, පිරිමි සතුන්, ආදී විවිධ කාණ්ඩ අනුව වෙනස් වෙනවා. ඒ නිසා හැම දෙනාටම එකම විදියට කැම දීම අවශ්‍ය වන්නේ නැහැ.

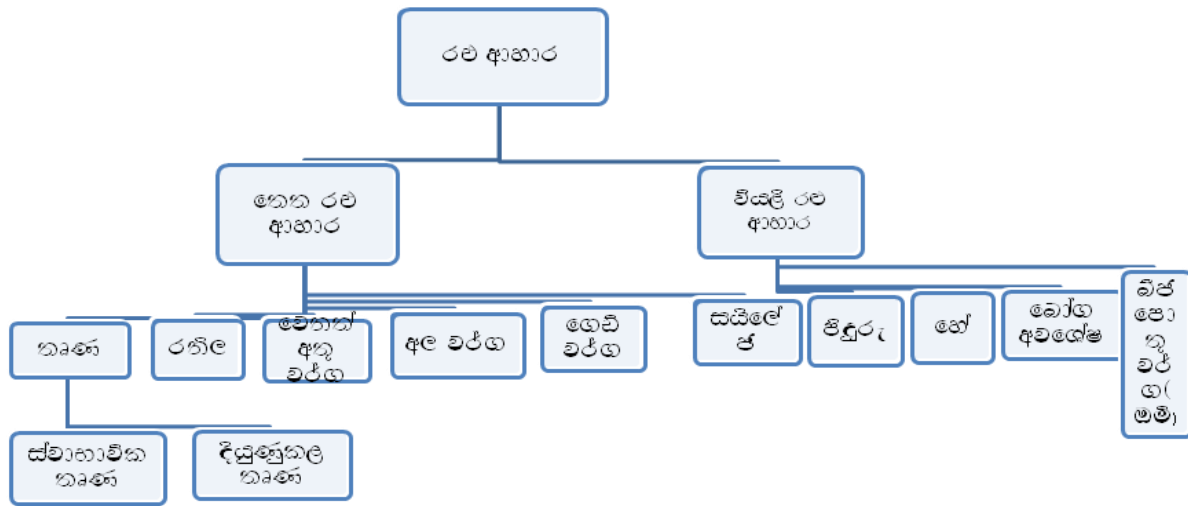
2. ලබා දෙන ආහාර මොනවාද?

හරකුන්, එළුවන් බැටුළුවන් වගේ සතුන්ට තෘණ, පිදුරු වැනි තන්තු වැඩි රළු ආහාර දිරවීමට ඔවුන්ගේ ආමාශය කොටස් හතරකින් යුක්ත වේ. ප්‍රධාන වශයෙන් ආහාර දිරවන්නේ ක්‍ෂුද්‍ර ජීවීන් (බැක්ටීරියා) මගින්. අතික ආහාර වමාරා කැමක් සිදුවෙනවා. ඒ නිසා මේ ගවයින් පෝෂණය කරන්න ලේසිවී ඇත්තේ අපේ පරිසරයෙන් ලබා ගන්න දේවල් කැමට දෙන්න හැකි නිසා. ගවයින්ට පෝෂණය සඳහා සපයන ඒවා ප්‍රධාන වශයෙන් පහත ආකාරයට කොටස් කරන්න පුළුවන්.

- රළු ආහාර
- සාන්ද්‍ර ආහාර
- බනිජ
- ජලය

ගවයින්ගේ ප්‍රධාන ආහාරය රළු ආහාර නිසාත්, ලාහදායී විදියට කැම දීමේදී මෙය වඩා වැදගත්වන නිසාත් ඒවා පිලිබඳ මනා අවබෝධයක් ලබා ගත යුතුයි.

රළු ආහාර ඒවායේ තියෙන ජල ප්‍රමාණය අනුව තෙත රළු ආහාර, වියළි රළු ආහාර කියල ප්‍රධාන කොටස් දෙකකට බෙදන්න පුළුවන්. මේවාට අයිතිවන ආහාර මොනවාද කියල බලමු.

පළමුව තෙත රළ ආහාර යටතේ සොයා ගත හැකි ආහාර මොනවාද බලමු.

1. තෘණ

තෘණ ගැන කතා කරන විට තෘණ නැවත කොටස් 2 කට වෙන් කරන්න පුළුවන්.

(අ) ස්වාභාවික තෘණ

(ආ) වැඩි දියුණු කල තෘණ

(අ) ස්වාභාවික තෘණ

ස්වභාවික තෘණ ලෙස හඳුන්වන රටේ සෑම තැනකම (පාරවල් අයිති, කුඹුරු, වගා නොකළ ඉඩම්) ස්වභාවයෙන්ම සෑදෙන පැළෑටි වර්ග වැස්ස ලැබෙන ආකාරය හා ප්‍රමාණය අනුව ස්වභාවික තෘණ වර්ධනයන් වෙනස් වෙනවා. රටේ සෑම ප්‍රදේශයකට වාගේ වැඩි වශයෙන් සතුන් ඇති කරන්නේ මේ ස්වභාවික තෘණ ආහාරයට දීමෙන්. මේවායේ තියෙන වාසිදායක තත්වය තමයි. වගා කරන්න නඩත්තු කරන්න මුදල්, ශ්‍රමය වැය වන්නේ නැහැ. මිශ්‍රණයක් ලෙස සතුන්ට ලැබෙන නිසා පෝෂණ ගුණයන් හොඳයි. සමහර විට ඖෂධීය පැළෑටි වර්ගත් මේවා සමග කැවෙනවා. සතුන්ට එයත් ඉතා හොඳයි.

නමුත් මේවා මත සතුන් හඳුනා විට තිබෙන අවාසිය තමයි සතාගේ පෝෂණ අවශ්‍යකම් ගැන කිසිම තක්සේරුවක් නැහැ. එක දිගට කන විට පෝෂණය හොඳටම අඩුවෙනවා. ගුණාත්මය තැනින් තැනට වෙනස්. නඩත්තු කරන්නේ නැති තෘණ මේදීම නිසා ගුණාත්මය අඩු වෙනවා. සමහර විට සතුන්ට විෂ සහිත තත්වයන් ඇතිවෙනවා. බෝහෝවිට දිරවීම අඩු නිසා ඇගට උරාගන්නා ප්‍රමාණය ගොඩක් අඩුයි. වර්ෂාවට සාපේක්ෂව වර්ධනය වන නිසා සපයා ගැනීම පිළිබඳ ස්ථාවරයක් නැහැ.

(අ) වැඩි දියුණු කළ තෘණ

වගා කිරීමට නිර්දේශ කරන්නේ මෙම තෘණ. බෝගයක් ලෙස වගා කරල හොඳට නඩත්තු කරන්නේ නම් වැඩි අස්වැන්නක් ගන්න පුළුවන්. ඒ වගේම පෝෂණ ගුණය ඉහළයි. ජීර්ණකතාවය වැඩි නිසා ශරීරයට උරා ගන්නා ප්‍රමාණය වැඩියි. වැඩි දියුණු කළ තෘණ කොටස් 2 කට බෙදන්න පුළුවන.

1. ගෝවර තෘණ
2. පෝප තෘණ

I. ගෝවර තෘණ

ගෝවර තෘණ පොළවේ වැනිටි වැඩෙන තෘණය. පඳුරු ලෙස ඉහළට වර්ධනය වීම අඩුයි. ඒක නිසා සතුන්ට උලා කැවීමට පහසුය. උදා: බ්‍රැකේටියා බ්‍රිසන්තා, බ්‍රැකේටියා රැසිසියන්සිස්, බ්‍රැකේටියා මිසුටිකා සිටුවීමට ප්‍රභේදයක් තෝරා ගන්නා විට, සිටුවන ප්‍රදේශය, ප්‍රදේශයේ දේශගුණික තත්වය, සිටුවන ස්ථානයේ ලක්ෂණ, සිටුවන ක්‍රමය, ආදී කරුණු රාශියක් අවධානයට යොමු කරල තමයි සුදුසු ප්‍රභේදය තෝරා ගන්න ඕනෑ. තෘණ වගා කිරීමට වැඩි ඉඩකඩ ප්‍රමාණයක් තියෙනවා නම් විතරයි ගෝවර තෘණ වගා කරන්න තීරණය කළ යුත්තේ. හේතුව.

පෝප තෘණත් එක්ක සංසන්දනය කරන විට මේවායින් ඒකක සෛත්‍රයකින් ගන්න පුලුවන් අස්වැන්න අඩුය.

1. පෝප තෘණ

පෝප තෘණ වශයෙන් හඳුන්වන්නේ කපා ගෙනවිත් දිය හැකි වැඩි අස්වැන්නක් දෙන තෘණ. මේවා පඳුරු ලෙස ඉහලට වර්ධනය වෙනවා. හැමවිටම අඩු ඉඩකින් වැඩි අස්වැන්නක් ලබා ගන්න පුලුවන්. දැනට වැඩි වශයෙන් භාවිතා කරන පෝප තෘණ ප්‍රභේද ලෙස ගිනි හැමිල්ල (VRI435) (CO3) ආදිය ගන්න පුලුවන්.

(2) රනිල

පුවරේරියා

තෘණ වලට වඩා මෙහි තියෙන විශේෂ වෙනස තමයි මේවායේ අඩංගු ප්‍රෝටීන් ප්‍රමාණය වැඩිකම. ඒක නිසාම මේවායේ අඩංගු නයිට්‍රජන් ප්‍රමාණය වැඩියි. රළු ආහාරවල තියෙන නයිට්‍රජන් ප්‍රමාණය එම ආහාර පිරිණය විමට තදින්ම බලපානවා. ඒක නිසා ප්‍රෝටීන් අඩු ස්වභාවික තෘණ, වෙනත් තෘණ වර්ග, පිඳුරු වැනි ඒවා සමග රනිල මිශ්‍ර කරල දුන්නොත් ඒවාගේ පිරිණක තත්වයන් වැඩි කරන්න පුලුවන්. ඒවාගේම තමයි සතාගේ ඇගට වැඩි පෝෂිත ප්‍රමාණයක් ලබා දෙන්නත් පුලුවන්. ඒක නිසා ලාභදායී විදිහට ගවයින්ට ප්‍රෝටීන් ලබා දෙන්න පුලුවන් දෙයක් තමයි රනිල.

හැබැයි මතක තියා ගන්න ඔහු දෙයක් තමයි රනිල විතරක් තනිකරම දිමෙන් අපිඊණ අපහසුතා ඇති වෙන්න පුලුවන්. ඒක නිසා මේවා දෙන කොට 30% විතර ප්‍රමාණයක් පමණක් දිය යුතුය. අනික් ඒවා සමග කලවම් කොට දීම තමා හොද.

රනිලත් තෘණ වගේම නැවත කොටස් 2 කට බෙදන්න පුලුවන්

1. වැල් හා පැළෑටි රනිල - උදා ස්ටයිලෝසැන්තස්. සෙන්ට්‍රොසිමා, කැලැපගෝනියම් සසිරැට්රෝ
2. ගස් රනිල උදා- ග්ලිට්සිඩියා, ඉපිල්-ඉපිල්, එරබ්‍රා

ග්ලිට්සිඩියා

ඉපිල්-ඉපිල්

වියළි කලාපීය ප්‍රදේශ වලට ගස් රනිල ඉතාම වැදගත් වෙනවා. වියළි කාලයට පැළෑටි වර්ග වියළි යන නිසා ඉතිරි වන්නේ ගස් වර්ග පමණයි. ග්ලිට්සිඩියා සහ ඉපිල්-ඉපිල් වියළි ප්‍රදේශවල හොඳින් වර්ධනය වෙනවා. ඒනිසා මේවා වගා කර ගැනීම කෙරෙහි වැඩි අවධානයක් යොමු කිරීම ඉතාම වැදගත්.

(3) වෙනත් අතු වර්ග

රනිල ශාක අතු වලට අමතරව වෙනත් ශාකවල අතු විශාල වශයෙන් ගව ආහාර සඳහා යොදා ගන්න පුලුවන්. වියළි කලාපීය ප්‍රදේශවල වියළි කාලයට බෝහෝවිට සියළුම පැළෑටි වර්ග වියළි ගියත් මෙම ශාක හොඳින් පවත්නා බැවින් ඒවායේ අතු ගවයින්ගේ ආහාර ලෙස භාවිතා කරන්න පුලුවන්. කොස් ගස් තිබෙන ප්‍රදේශවල කොස් අතු භාවිතා කරන්න පුලුවන්. සමහර ප්‍රදේශවල ගත්සුරිය බහුලව තියෙනවා. ඊට අමතරව කැලෑවල තියෙන දම්තිය, දමුන මයිල වැනි ගස් වර්ගවල කොල ගව ආහාර සඳහා ඉතා හොඳින් භාවිතා කරන්න පුලුවන්.

(4) අල වර්ග

එමෙන්ම ගවයින්ට කැමට දෙන අල වර්ග ලෙස මයිසොක්කා වැනි අල වර්ග ගන්න පුලුවන්. නමුත් මේවා මිනිස් ආහාර ලෙස භාවිතා කරන නිසා බහුලව සතුන්ට භාවිතා කිරීම අපහසුයි. නමුත් කෙසෙල් අල සහ කඳන් කැලි වලට කපා ගවයින්ට සැපයීමට හැකියාව තියෙනවා.

(5) ගෙඩි වර්ග

එමෙන්ම සපයන ගෙඩි වර්ග ලෙස කොස්, පොලොස්, දෙල් වැනි ඒවා තිබේ නම් හොඳින් භාවිතා කරන්න පුලුවන්. කොස්, පොලොස් දෙන විට කඩුව සමගම කැලි වලට කපා දීම ඉතා හොඳයි. තරක් වූ කොස් හෝ කොහොල්ලා වැඩිවූ විට ආමාපයේ දිරවීම අඩුවන බැවින් දිමෙන් වලකින්න

මීට අමතරව සම්ප්‍රදායික නොවන බොහෝ තෙත් ආහාර සමහර ප්‍රදේශවල හමුවෙනවා. බියර් නිප්පාදනයේ අතුරුඵල ලෙස ඉවත් කරන කොටස් දැනට ඉතා හොඳ ගව ආහාර ලෙස භාවිතා කරනවා. මීට අමතරව උක් වගා කරන ප්‍රදේශවල ඇති උක් කරටි කොළ, අන්තාසි කපන ස්ථානවල ඉවත් කරන කොටස්, පලතුරු අසුරන කණ්ණාන්තශාලා වල ඉවත් කරන පලතුරු ලෙලි ආදිය, බඩඉටිගු තම්බන ස්ථානවල ඉවත් කරන බඩඉටිගු කරල් පතුරු ආදිය ගව ආහාර සඳහා යොදා ගන්න පුළුවන්. තවද වෙළඳ පොලවල් වලින් ඉතිරිවන ඵලවඵ, කොමඩු, පලතුරු ලෙලි ආදිය තරක් වීමට ප්‍රථමයෙන් දිය හැක. තරක් වූ සුස් සහිත කෑම වර්ග නුසුසුය.

(6) සයිලේජ්

සයිලේජ් කියල හදුන්වන්නේ අමු කණකොළ ඉදිරි ප්‍රයෝජනය සඳහා සංරක්ෂණය කරල තියා ගන්න ආකාරය. එහිදී කරන්නේ හොඳ තත්වයෙන් කපා ගත් අමු තෘණ, කුඩා කැබලි වලට නැවත කපා වාතය නොයන ලෙස ඇසුරුම් කොට, වසා පැසවීමකට ලක් කරමින් ගබඩා කර තබා ගැනීම. වෙනත් රටවල තණකොළ වලින් පමණක් නොවෙයි බඩඉටිගු වලින් සයිලේජ් හදනවා.

ලංකාවේ සයිලේජ් සෑදීම ගොවිපල් කීපයක පමණයි සිදු කරන්නේ. අධික ශ්‍රමය වැයවන නිසාත්, අවශ්‍ය යන්ත්‍රෝපකරණ නැති නිසාත්, සයිලේජ් සෑදීම සීමා වී තිබෙනවා.

වියලි ආහාර

1. පිදුරු

වියලි කලාපීය ප්‍රදේශවල බහුලව සපයා ගත හැකි වියලි රළු ආහාර සම්පතකි. ස්වාභාවික තෘණ හිගවන වියලි කාලයේ සතුන් පෝෂණය සඳහා මෙය හොඳින් යොදා ගත හැකිය. පිදුරුවල ජීර්ණකතාවය හා පෝෂණ ගුණය අඩු වුවද පිදුරු සමග වෙනත් දේවල් යොදා ගැනීමෙන් එම තත්වය මග හරවා ගත හැකිය. ඒ සඳහා යෙදිය හැකි එක් ක්‍රමයක් වන්නේ පිදුරු වලට යූරියා එකතු කොට ආහාරයට දීමයි. මෙය යූරියා මගින් පිදුරු ප්‍රතිකාර කිරීම ලෙස හදුන්වයි. මෙහිදී භාවිතා කරන යූරියා ප්‍රමාණය ගැන හොඳින් අවබෝධයක් ගත යුතුය. යූරියා මගින් ප්‍රතිකාර කිරීම ආකාර දෙකකට කල සිදු කල හැකිය.

කෂණික ක්‍රමය

මෙහිදී පහත අනුපාතය අනුව යුරියා හා ජලය එකතු කොට එදිනම ආහාරයට දිය හැකිය.

පිදුරු	කිග්‍රෑ	01
ජලය	ලීටර්	01
යුරියා	ග්‍රෑම්	10 (ගිනිපෙට්ටි පියනකින් 01)

මෙම අනුපාතය අනුව අවශ්‍ය පිදුරු ප්‍රමාණයට සරිලන යුරියා හා ජලය ගෙන යුරියා ජලයේ දිය කොට පිදුරු වලට ඉස පිදුරුවල සියලුම වතුර ප්‍රමාණය ගැවෙන තුරු පෙරලා මිශ්‍රකර ගැනීමෙන් එදිනම ආහාරයට දිය හැක.

සයිලෝ ක්‍රමය

පිදුරු	කිග්‍රෑ	100
ජලය	ලීටර්	00
යුරියා	කිග්‍රෑ	04

මේ අනුව යුරියා 4 දාවණයක් සාදා අවශ්‍ය පිදුරු ප්‍රමාණයට යොදා වායු පිටතට නොයන ලෙස දින 07 ක් ගබඩා කොට තබා දින 07 කින් පසුව ආහාරයට දිය හැකිය. මෙය ගබඩා කොට සාදා ගන්නා ආකාරය ගැන මනා පලපුරුද්දක් ලබා ගත යුතුය. ගබඩා කිරීමේදී පිටවන ඇමෝනියා වායුව ගැන සැලකිලිමත් විය යුතුය.

එමෙන්ම පිදුරු සමග ගලිසිටිසියා, ඉපිල් ඉපිල් වැනි රනිල වර්ග 30% පමණ මිශ්‍ර කර දීමෙන් පිදුරුවල ජීර්ණකතාව වැඩි කර ගත හැකිය. ඒ සමගම සහල් නිවුඩු ආදිය මිශ්‍රකර දීමෙන් පෝෂණ ගුණය ඉහළ නංවා ගත හැකිය.

2 බෝග අවශේෂ

වියළි රළු ආහාර ලෙස හොඳින් භාවිතා කළ හැක. විශේෂයෙන් උදා - මුංඇට කවිපී රටකපු වැනි මාගබෝග අස්වනු නෙලා ගැනීමෙන් පසු ඉතිරිවන කොටස් මෙසේ ගව ආහාර ලෙස යොදා ගත හැකිය. එමෙන්ම ඉහත බෝග වල කරල් වලින් බීජ වෙන් කිරීමේදී ඉවත්වන පොතුද ගව ආහාර ලෙස හොඳින් යොදා ගත හැකිය.

3 හේ (වියළි පෝෂ)

හේ ලෙස හඳුන්වන්නේ අමු තෘණ කොළපාට ඉවත් නොවන ලෙස වියළා සාදා ගන්නා තෘණ වේ. තෘණ වැඩියෙන් වැවෙන කාලයට මෙසේ වියළා සාදා ගන්නා තෘණ හේ වේ. තෘණ නිප්පාදනය ඉහළ කාලයට මෙසේ වියළා තෘණ සංරක්ෂණය කර තබා ගැනීමෙන් තෘණ හිග කාලයේ ප්‍රයෝජනයට ගත හැකිය.

වගා කර ගන්නා ගෝවර තෘණ වලින් මෙන්ම ස්වභාවික තෘණ වලින්ද හේ නිෂ්පාදනය කර ගත හැකියි. නමුත් පෝෂ තෘණ වලින් හේ සාදා ගැනීමේ හැකියාව අඩුයි. හේ නිෂ්පාදනයෙන් පසු ඒවා හොඳින් තද වන සේ බේල් කර තබා ගැනීමෙන් පෝෂණ ගුණය අඩු නොවී වැඩි කලක් තබා ගත හැකිය. තෙතමනය එකවු වීට දීලීර පුස් ඇති වුවහොත් කැම සඳහා සුදුසු නොවේ.

4 බීජ පොතු

මූං ඇට, උදු, පරිප්පු, කඩල වැනි බෝග වියලි කිරීමේදී ඉවත්වන පොතු ගව ආහාර ලෙස ඉතා හොඳින් යොදා ගත හැකියි. බීජ පියලි කිරීමේදී බීජ කොටස්ද මේවා සමග ඇති බැවින් මේවායේ පෝෂණ ගුණයද ඉතා හොඳයි. තෘණ හිග නාගරික ප්‍රදේශවල බහුලව භාවිතා කරනු ලබයි.

සාන්ද්‍ර ආහාර

සාන්ද්‍ර ආහාර කියල හදුන්වන්නේ දළ තන්තු 18% වඩා අඩු ආහාර. හැමවිටම සාන්ද්‍ර ආහාරවල ශක්තිය හා ප්‍රෝටීන වැඩිය. දළ තන්තු අඩු නිසා දිරවීම පහසුයි. කුකුළන් උරන් වැනි සරල ආමාශයක සතුන්ගේ ප්‍රධාන ආහාරය තමයි සාන්ද්‍ර ආහාර. එහිදී අවශ්‍යම සතුන්ට පමණක් සාන්ද්‍ර ආහාර සැපයීමත්, අවශ්‍ය ප්‍රමාණයන් පමණක් සැපයීමත් වැදගත් වෙනවා. පැටවුන්ගේ වර්ධනය නියම විදිහට පවත්වා ගැනීමට පැටවුන්ට සාන්ද්‍ර ආහාරදීම අත්‍යාවශ්‍යයි. ඒ වගේම ගැබ් කාලයේ අවසාන මාස 2 තුළ සිටින සතුන් හා කිරිදෙන සතුන් විශේෂයි. රෝමාන්තික සතුන්ගේ ප්‍රධාන ආහාරය රළු ආහාර වුනාට, සාන්ද්‍ර ආහාර යම් ප්‍රමාණයක් සපයන්න පුලුවන්. සාන්ද්‍ර ආහාරවල මිල වැඩි නිසා ගවයින්ට සැපයීමේදී දොවා ගන්නා කිරි අනුව ක්‍රමානුකූලව සිදුවිය යුතුයි.

කිරි දෙනුන්ට සාන්ද්‍ර ආහාර සැපයීම

හොඳ තත්වයේ තණකොළ, රනිල හා අනෙකුත් රළු ආහාර අවශ්‍ය ප්‍රමාණ සැපයිය හැකි නම් සාන්ද්‍ර ආහාර භාවිතා නොකරම කිරි ලීටර් 4-6 ක් දෙනුමුම් වරියේ සතෙකුගෙන් ගන්න පුලුවන්. නමුත් ලංකාවේ සුලභව ඇති රළු ආහාර ගුණාත්මය අඩු නිසා සාන්ද්‍ර ආහාර සැපයීමට සිදුවෙනවා. එහිදී හොඳ තත්වයේ ගුණාත්මක රළු ආහාර තිබේනම් කිරි ලීටර් 4 වැඩිවන සෑම කිරි ලීටරයකටම සාන්ද්‍ර ආහාර කිලෝ 1/2 බැගින් සැපයීම කරන්න පුලුවන්. එහෙම නැත්නම් පොදුවේ සෑම කිරි ලීටර් 2 - 2 1/2 කටම සාන්ද්‍ර ආහාර මිලියන ක්‍රිගගැම් 1 බැගින් සැපයීම ආර්ථික වශයෙන් වාසිදායකයි.

බනිජ

බනිජ ලවණ අඩංගු බහු පෝෂක කැට

ගවයින් පෝෂණය කරන විට අප අවධානය යොමු කරන පෝෂක සංඝටක අතරින් බනිජ ලවන වලට වැදගත් තැනක් හිමි වෙනවා. අඩු ගුණාත්මක රළු ආහාර ඇති පමණ රළු ආහාර නොසැපයීම, සාන්ද්‍ර ආහාර නොසැපයීම වැනි හේතු නිසා එම ආහාර වලින් සැපයෙන බනිජ බෝහෝවිට සතුන්ට ප්‍රමාණවත් වන්නේ නැහැ. එමනිසා පිටතින් බනිජ මිශ්‍රණ සැපයීමට සිදුවෙනවා. විශේෂයෙන්ම වැඩි කිරි ප්‍රමාණයක් නිපදවන විට, ශරීරයේ බනිජ බොහොමයක් ඉවත් වන නිසා එම බනිජ නැවත ලබා දෙන්න සිදුවෙනවා. නැතහොත් ශරීරයේ විවිධ ක්‍රියාකාරකම් වලට බාධා සිදුවී ශරීරය දුර්වල වෙන්න පුළුවන්. ඒ වගේම කිරිඋණ වගේ උගතතා රෝග ඇති වෙන්න පුළුවන්. විශේෂයෙන්ම දෙන පැටවා දැමීමෙන් පසු පළමු මාස 3 බනිජ සඳහා ඉතා වැදගත් වෙනවා. එම අවස්ථාවේ බනිජ උගතතා ඇතිවුවහොත් දෙන පට්ටියට ඒම සිදු වන්නේ නැහැ. එහෙම වුවහොත් වසරකට පැටවෙක් ලබා ගැනීමට හැකියාව ලැබෙන්නේ නැහැ. එය ගොවිපලකට ලොකු පාඩුවක් වෙනවාග සෙලිනියම් උගතතාවය සඳහා සෙලිනියම් අඩංගු බනිජ වැදගත්ය. කැල්සියම් හා පොස්පේට් ලවණය ප්‍රසූතයේ අවසන් සති දෙකේදී නවතා ප්‍රසූතයෙන් පසු නැවත ලබාදීම නිර්දේශිතය.

ජලය ලබා දීම

ගවයින්ට ආහාර වගේම වැදගත්වන දෙයක් තමයි ජලය. කොපමණ ආහාර ලබා දුන්නත් ජලය ඇති පමණ ලබා නොදුන්න හොත් සතුන්ගෙන් නියම නිප්පාදනයක් ලබා ගන්න හැකි වෙන්නේ නැහැ. සාමාන්‍යයෙන් සතෙකුට දිනකට අවශ්‍යවන ජලය ප්‍රමාණය ශරීර බරින් 10 පමණ වෙනවා. කිලෝ ග්රෑම් 300 ක් බර දෙනකට වතුර ලීටර 30 ක් පමණ බීමට අවශ්‍යයි. ඒවාගේම කිරි ලබා ගන්නා විට ලබා ගන්නා කිරි ප්‍රමාණයට සමාන වතුර ප්‍රමාණයක් අමතරව එකතු කරන්න ඕනයි. මෙම වතුර ප්‍රමාණය දිනකට වරක් දෙකක් වතුර දීල ලබා ගන්න අමාරුයි. ඒක නිසා පිපාසය හැඳෙන විට බීමට හැකි වන පරිදි ජලය සපයන්න ඕනැ. රාත්‍රිකාලයේ හරි ගවයා නිවාසයක තබනවානම් පමණයි මේ ආකාරයට ජලය සැපයීමට හැකියාවක් ලැබෙන්නේ.

සතුන්ට ආහාර දෙන්නේ කොහොමද?

ගොවි මහතන් විවිධ ආකාරයට සතුන් ඇති කරනවා. දවල් කාලයේ නිදැල්ලේ උලා කැවීමට යැවීම හා රාත්‍රි ගවගාලේ බැදීම. දවල් කාලයේ තැනින් තැන ගැට ගසා රාත්‍රිකාලයේ ගාලට ගෙන ඒම නැතහොත් ගෙවල් තුල නියාගෙනම කැම ගෙනවිත් දීම වැනි විවිධ පාලන ක්‍රම අනුගමනය කරනවා. මේ කුමන පාලන ක්‍රමය අනුගමනය කලත් සතුන් නියම ලෙස පෝෂණය කරන විට සතුන්ට දවල් කාලයේ පමණක් නොවෙයි රාත්‍රි කාලයේදීත් ආහාර සැපයීම අනිවාර්යයෙන්ම සිදුකල යුතු වෙනවා. දිවා කාලයේ පමණක් ආහාර සැපයීමෙන් සතුන්ගේ මූල පෝෂණ අවශ්‍යතාව සම්පූර්ණ කර ගැනීමට හැකියාව ලැබෙන්නේ නැහැ. දෙනුන් ගස්බැඳ තණ කවන්නේනම් ලනුව අඩි 40 පමණ දික්විය යුතුය. දිනකට වාර 3 ගස් මාරු කරන්න. රාත්‍රි කාලය ශීත බැවින් දෙනුන්ගේ ආහාර ආගනුව වැඩිවෙයි. එබැවින් "රාත්‍රි කැවීම" අනිවාර්යයි.

සතුන්ට සපයන ආහාර ප්‍රමාණය

සතුන්ට ආහාර සපයන ආකාරය වගේම දෙන ආහාර ප්‍රමාණය පිලිබඳවත් හොඳ අවබෝධයක් තිබෙන්න ඕනයි. සතුන්ට ඇතිවෙන්න ආහාර ලැබුණාද යන්න දැනගත හැක්කේ කැමට ප්‍රියතාවයක් දක්වන ආහාර බක්කියේ ඔහුම වේලාවක ඉතිරිව තිබෙන්නේ නම් පමණයි. සතුන් ලබා ගන්නා (ආගනුව කරන) ආහාර ප්‍රමාණය, සතාගේ බර හා තත්වය අනුවත්, ආහාරයේ

ස්වභාවය අනුවත්, පරිසර සාධක අනුවත් වෙනස් වෙන්න පුලුවන්. කෙසේ නමුත් දෙනුන් පෝෂණය කරන විට රළු ආහාර ඇති වෙන්න සැපයීම නිර්දේශ කරන ක්‍රමයයි.

සතුන්ට රළු ආහාර සැපයීමේදී අමු තණකොළ සපයන විට සතාගේ ශරීරබර්ත 10% ලෙස ගන්නය කිරීමෙන් දළ අගයක් ගත හැකියි. නමුත් මෙය නියම ආකාරයට ගන්නය කරන්නේ නම් රළු ආහාරවල ඇති වියළි පදාර්ථ ප්‍රමාණය අනුව ගන්නය කල යුතුය. එය එළ ගවයින්ට ශරීර බරින් 2 – 2.5% වන අතර මී ගවයින්ට 3 - 3.5% ප්‍රමාණයකි.

සතුන්ට කෑම දෙන විට අවධානය යොමු කළ යුතු දේ

1. තමාගේ ගොවිපලේ ඉන්න සතුන් ගන්න බලන්න.
2. පැටවුන්, නැමිබියන්, කිරි දෙනුන්, වියළි දෙනුන්, ආදී කාණ්ඩ බලන්න
3. එක් එක් කාණ්ඩ වලට කෑම දෙන හැටි ඔවුන්ට ලබා දිය හැකි ආහාර ගැන සිතන්න.
4. තමාගේ ඉඩමේ හා අවටින් ලබා ගත හැකි ආහාර ප්‍රභව ගැන සිතන්න.
5. පිටතින් ලබා ගත හැකි ආහාර ප්‍රභව හා ප්‍රමාණයන් ගැන සිතන්න.
6. අවුරුද්ද පුරා තමාගේ සතුන් ටික පෝෂණය කරන ආකාරය ගැන සැලැස්මක් සාදා ගන්න.

මෙහිදී සැමවිටම,

- තමාට වසර පුරා කෑම දිය හැකි සතුන් ගන්නක් පමණක් තම ගොවිපලේ තබා ගන්න උත්සාහ ගන්න.
- පිරිමි සතුන්, වයස්ගත සතුන් හා අඩු නිෂ්පාදන සතුන් පට්ටියෙන් ඉවත් කරන්න.
- හොඳ නිෂ්පාදන සතුන් පමණක් තබා ගෙන තිබෙන ආහාර සම්පත් ඔවුන්ට පමණක් ලබා දෙන්න.
- තෘණ අපතේ යාම අඩු කර ගැනීමට, පිරිණකතාවය වැඩි කර ගැනීමට ඉවහල් වන තෘණ, පිදුරු කුඩා කැබලි වලට කපා යූරියා මොලොසස් කැට ලෙව කෑමට තැබීම, පූර්ණ ආහාර මිශ්‍රණ සෑදීම ඔප්පා වැනි ක්‍රම අනුගමනය කරන්න පුරුදු වන්න. (තෘණ හා පිදුරු කැබලි කල හැකි අන් යන්ත්‍ර ලබා ගැනීමට පශු වෛද්‍ය සහාය ලබා ගන්න).
- බනිජ මිශ්‍රණ නොපමාව භාවිතා කරන්න.
- හැකි තරම් සතුන්ට බීමට ජලය දෙන්න.
- උසස් වර්ගයේ පෝෂණ හා ගෝවර වගා බීමක් ගොවිපලේ සකසා ගන්න

එවිට ගොවිපලින් වැඩි නිෂ්පාදනයක් වැඩි ලාභයක් ලබා ගැනීමට හැකියාව ලැබේ.